

'Nepārtraukti formas un satura meklējumi'. Purvīša balvas kandidāte

Mārīte Guščika

Jaunā gleznotāja Mārīte Guščika, kura savu pirmo personālizstādi prezentēja 2008. gadā, jau ir spējusi pievērst savai daiļradei skatītāju un mākslas kritiķu uzmanību.

Māksliniece izveidojusi atpazīstamu rokrakstu, kurā dominē fotoreālisma elementi ar gleznieciskiem akcentiem un ahromātiska krāsu gamma. Kā īstenā "rozentāliete" Mārīte Guščika savos darbos demonstrē augstu glezniecības tehnoloģiju meistarības līmeni, pievēršoties telpas dziļuma un mistikas izpētei. Nupat galerijā "Māksla XO" ir noslēgusies Mārītes Guščikas jaunākā personālizstāde "Atmiņas karte/Memory Stick", par kuru gleznotāja tika izvirzīta prestižajai "Purvīša balvai".

Mārītes Guščikas gleznas atgādina mirkļa iedvesmā tapušus fotoattēlus, kuru mērķis nav bijis fiksēt kādu konkrētu objektu vai notikumu. Tie drīzāk vēsta par noskaņām, kas pastāv urbānajā pasaulē, kur cilvēks ir tikai viens no vides elementiem. Māksliniece izvēlas nenozīmīgus realitātes fragmentus, kas atspoguļo pelēko ikdienu un pierasto ainu. Tie izstaro biedējošu vienaldzību pret vērotāju un ir pašpietiekami savā t.s. nemainīgajā dzīves ritmā.

Gleznojot pilsētvides ainas ar vienu vai dažiem cilvēku siluetiem, kam raksturīga ritmiska struktūra un neitrāli emocionāla noskaņa, Mārīte Guščika pievēršas personības un sabiedrības attiecībām mūsdienu pasaulē, pēta cilvēka eksistences nozīmi un brīvības iespējamību paša radītā vidē. Mākslas zinātniece Diāna Barčevska Guščikas darbus raksturo kā jaunas, 21. gadsimta sievietes emociju barometru, kas rāda sajūtas, kurās viņa uztver pasauli. Kā skatītāji mēs kļūstam par cilvēka sajūtu, telpas un laika dinamikas lieciniekiem, kas var aizvest gan pagātnē, gan neapjaustajā tagadnē.

Savu jaunāko izstādi "Atmiņas karte/Memory Stick" gleznotāja balsta uz vizuālām atmiņām un iespaidiem, kuri radušies pēc dažādu redzi un ķermeni ietekmējošu procesu izraisītiem efektiem. Visbiežāk tas ir nelabums, slikta dūša, pagīras. Kad ķermenis jūtas slikti un uztvere ir saasināta, acis redz glezniecības vērtus skatus, kuri atmiņā nosēžas ļoti spilgti. Tos nevar nofiksēt nekādā citādā veidā kā tikai atmiņā, jo tie iet caur nelabuma filtru. Autori interesē uzgleznot šos nelabuma izraisītos skatus ar laika distanci, kura viņas atmiņās varbūt ir ieviesusi kādas izmaiņas, bet to uzgleznot ir vienīgais veids, kā šīs atmiņas saglabāt.

Kopumā Mārītes Guščikas darbi šķiet visai piemēroti, lai attiecinātu tradicionālos pieņēmumus par latviešu glezniecības estētismu un formas izkoptību uz laikmetīgo urbāno realitāti. To pilnībā ietin pelēkā krāsa ar savu duālo iedabu - vientulības, garlaicības un nospiestības auru, kas vienlaikus ir arī iespēja izvērst smalkas tonālo nianšu attiecības. Māksliniece tiecas izziņāt apkārtējo pasauli, iedziļinoties atsevišķās detaļās. Tiek attīrīts viss liekais, idejas atklāsmei traucējošais, atstājot un izceļot būtiskāko. Pati gleznotāja atzīst, ka nepārtraukti atrodas formas un satura meklējumos.

Vai iekarot savu vietu mākslā ir grūti?

M.G.: Tas atkarīgs no mērķa un sirdsapziņas.

Ar ko Jūs atšķiraties no citiem Latvijas māksliniekiem?

M.G.: Konkrētu pazīmju uzskaitījums man liekas jocīgs.

Vai, radot darbu, izjūtat atbildību skatītāja priekšā?

M.G.: Radot darbu, es ne mirkli nedomāju par skatītāju un tad jau laikam arī neizjūtu nekādu atbildību.

Kas ir galvenais, ko gribat mākslā pateikt?

M.G.: Mana galvenā prioritāte ir nepārtraukti formas un satura meklējumi.

Vai būt māksliniekam ir romantiski?

M.G.: Jā, tas ir romantiski.

Kādas mākslas kolekcijas ietvaros nokļūstot Jūsu darbam, Jums būtu patiens lepnums?

M.G.: Labāk neteikšu, citādi var nepiepildīties.

Ko uzgleznot jāprot jebkuram māksliniekam?

M.G.: Visiem māksliniekiem nav jāprot gleznot.